

N:o 137.

Af herr **A. Hedin** med flere, om afsättning af 8,400,000 kronor till arbetareförsäkringsfonden.

Efter att 1888 års Riksdag under omständigheter, som ingen kan hafva glömt, i strid med de röstberättigades vid tvenne val till Andra Kammaren uttryckta mening beslutit tullbeskattning å omalen och malen spanmål, fläsk, potatis m. m., hade man att motse en betydlig, af statsverkets ställning ej i någon mån påkallad ökning af dess tillgångar.

Denna utsigt till ett stort öfverskott föranledde, genom Hans Maj:ts Konungens initiativ, att frågan om det motsedda öfverflödets fördelaktigaste användning kom under öfvervägande hos regeringen och för närmare utredning öfverlemnades åt en på Hans Maj:ts befallning af chefen för finansdepartementet tillkallad komité.

Härom inhemtas följande af de i Post- och Inrikes tidningar för den 30 oktober 1888 offentliggjorda utdragen ur statsrådsprotokollen för den 12 och 29 i samma månad:

Till statsrådsprotokollet i civilärenden den 12 innevarande oktober behagade *Hans Maj:ts Konungen* yttra:

»Sedan Riksdagen, stödjande sig på en i landet allt mer utbredd uppfattning om behovet att genom nya eller höjda tullafgifter å främmande länders alster och tillverkningar bereda skydd åt de inhemska näringarna, i sådant syfte vidtagit genomgripande ändringar i tullbeskattningen, har Jag under den 11 februari och den 18 juni innevarande år å de af Riksdagen sålunda fattade besluten i hufvudsak meddelat Min sanktion. Den senast församlade Riksdagen har jemväl, ledd af önskan att inskränka förbrukningen af rusdrycker, beslutit en betydande höjning i bränvinstillverkningsafgiften; i öfverensstämmelse med hvilket Riksdagens beslut Jag den 28 sistlidne mars låtit utfärda kungörelse om ändrad lydelse af vissa paragrafer i förordningen angående vilkoren för tillverkning af bränvin.

Endast i en underordnad grad framkallade af behof att bereda fyllnad i statskassan för den närmaste tiden, skola de sålunda vidtagna beskattningsåtgärderna, fullföljda under en längre tidrymd, antagligen åt statsverket bereda tillgångar af ej ringa betydighet, hvilka under en normal utveckling af budgeten icke behöfva tagas i anspråk för de löpande årliga statsutgifterna. Den utsigt, som härigenom öppnar sig att framdeles, utöfver hvad förhållandena eljest kunnat medgifva, främja ett eller annat ändamål af större betydelse för samhället, manar att i tid öfverväga, huru do öfverskott i statsinkomsterna, som, under förutsättning af att de skedda skatteförändringarna vidhållas, under årens lopp kunna motses,

må fördelaktigast användas. Såsom särskilda önskningsmål framställa sig härvid att kunna bereda stadigvarande förmåner åt de klasser i samhället, för hvilka de nämnda skatteförändringarna äro mest känbara, äfvensom att på andra områden af skattelagstiftningen åstadkomma lättnader för de skattdragande.

En fråga af den största betydelse för de mindre bemedlade i samhället väntar för närvarande sin lösning. Efter framställning af Riksdagen har den 3 oktober 1884 en komité blifvit tillsatt med uppdrag att verkställa utredning och afgifva förslag bland annat rörande de åtgärder, som kunna och böra vidtagas för att bereda ålderdomsförsäkring åt arbetare och med dem jemförliga personer. Denna komité närmar sig, efter hvad hos Mig blifvit anmaldt, nu afslutningen af sitt magtpåliggande arbete. Att af de beredda nya skattetillgångarna afse medel till de statsbidrag, som kunna erfordras, i händelse en lagstiftning i det nu nämnda ämnet kommer till stånd, finner Jag af omständigheterna väl påkalladt.

I jembredd med landets stigande utveckling hafva alltjemt ökade fordringar stalts på kommunerna. De kommunala skattebördorna hafva vuxit och blifvit allt mer tyngande. En lindring i dessa bördor är att anse i hög grad önskvärd och skulle antagligen sträcka sina välgörande verkningar vidare än de flesta andra skattelindringar. Det förtjenar tvifvelsutan att undersökas, om och i hvilken mån lättnader må kunna beredas i kommunernas utgifter på de områden, der dessa äro mest tryckande, i hvilket hänseende utgifterna för skolväsende och fattigvård särskildt torde böra uppmärksammas.

Frågan om ytterligare lättnader i de på jorden hvilande grundskatter samt rustnings- och roteringsbesvär kan och bör icke heller lemnas å sido vid en tidpunkt, som låter emotse stadigvarande ökade tillgångar för staten. Möjligheten för statsverket att vidkännas fortsatta oppoffringar för detta ändamål bör därför, jemte de vilkor, hvarunder en sådan ytterligare skattelindring kan medgifvas, komma under pröfning.

Uppmärksamhet bör jemväl, på sätt innevarande års Riksdag begärt, egnas sjöfartsnäringens ställning och det behof af lättnader, hvori denna näring kan befinna sig, vinna behörigt beaktande.

Anseende en närmare utredning böra föranstaltas om möjligheten att, med bibehållen jemvigt i budgeten och utan åsidosättande af andra viktiga statsändamål, tillgodose de intressen, Jag här berört, eller ett eller flere af dem, samt i fråga om den närmare beskaffenheten af de åtgärder, som i ena eller andra hänseendet kunna för ändamålet erfordras, önskar Jag att inhemta statsrådets yttrande i denna viktiga angelägenhet.»

Hans excellens herr *statsministern* yttrade härefter:

»Eders Kongl. Maj:t har redan antydt, att, oaktadt de vidtagna ändringarna i tull- och bränvinsbeskattningen, några öfverflödande tillgångar i statskassan icke äro att för den närmaste tiden påräkna. Medan under en följd af år budgeten kunnat uppgöras med tillgång till betydande behållningar från föregående år, har för den statsreglering, som egt rum under innevarande år, ett jemförelsevis ringa öfverskott från år 1886 varit att tillgå, och kommer vid den nu närmast förestående statsregleringen ett ännu ogynnsammare förhållande att inträda, i det att riksboks slutet för år 1887 har att uppvisa en ganska betydlig brist, som bör i den nya staten täckas. En återgång till bättre förhållanden i detta hänseende är emellertid att förvänta för kommande år.

Jag håller sålunda, lika med Eders Kongl. Maj:t, för sannolikt, att statens inkomster i en nära framtid skola, under de förutsättningar Eders Kongl. Maj:t angifvit, visa sig tillräckliga att icke blott fylla de vanliga statsbehofven, utan derjemte lemna tillfälle att i större eller mindre mån befrämja lösningen af de ytterst beaktansvärda och samhällsviktiga uppgifter, med afseende hvarå Eders Kongl. Maj:t ansett en utredning böra föranstaltas, och då jag till fulla delar Eders Kongl. Maj:ts uppfattning om vigten deraf att en sådan utredning kommer till stånd, hemställer jag i underdånighet, att chefen för finansdepartementet måtte erhålla i uppdrag att, efter samråd med öfriga vederbörande departementschefer, föreslå de åtgärder, som för berörda utredning erfordras.»

Häruti instämde statsrådets öfriga ledamöter; och behagade Hans Maj:t Konungen i enlighet härmed anbefalla chefen för finansdepartementet att, efter samråd med öfriga vederbörande departementschefer, föreslå de åtgärder, som för den ifrågavarande utredningen kunde erfordras.

Post- och Inrikes tidningar för den 30 oktober meddelade vidare:

I statsrådet sistlidne gårdag har ofvanberörda fråga ånyo förevarit, och har Kongl. Maj:t dervid, på framställning af chefen för finansdepartementet, förklarar:

att utredning i de ämnen, som berörts i Hans Maj:t Konungens yttrande till statsrådsprotokollet den 12 innevarande månad, skall företagas på föranstaltande och under ledning af statsrådet och chefen för kongl. finansdepartementet;

att denna utredning, i den mån anledning dertill förekommer, må utsträckas jemväl till sådana i

Hans Maj:t Konungens ofvanberörda yttrande icke särskildt angifna, men med föremålet för utredningen gemenskap egande frågor, som må finnas egnade att främja utredningens allmänna syfte;

att chefen för finansdepartementet skall ega att för verkställande af ifrågavarande utredning och uppgörande af de förslag, hvartill densamma kan gifva anledning, tillkalla de personer, hvilkas biträde han för utredningen i dess helhet eller särskilda delar deraf finner nödigt anlita;

att de sålunda tillkallade skola ega att åtnjuta ersättning efter de grunder, som beträffande komité-uppdrag i allmänhet tillämpas;

samt att för utredningen må antagas särskild sekreterare och eljest erforderligt kanslibitråde mot den ersättning, som Kongl. Maj:t vill framdeles, på anmälan af chefen för civildepartementet, bestämma.

Härjemte har Kongl. Maj:t, på framställning af chefen för finansdepartementet, behagat anbefalla den komité, som den 3 oktober 1884 blifvit tillsatt för behandling, bland annat, af frågan rörande åldersförsäkring åt arbetare och med dem jemförliga personer, att alternativt med det förslag i sådant syfte, som för närvarande är hos komitén under utarbetning, uppgöra förslag i ämnet, grundadt på den förutsättning att statsbidrag varder för ändamålet anvisadt.

I sammanhang med ofvanstående meddelade Post- och Inrikes tidningar följande:

På grund af ofvan omförmälda, chefen för finansdepartementet lemnade bemyndigande, har bemälda departementschef för att verkställa den anbefalda utredningen till en början tillkallat generaldirektören och chefen för statskontoret *F. A. Anderson*, generaltulldirektören *G. W. L. Lönegren*, ledamoten af Riksdagens Första Kammare grefve *N. G. A. Sparre* och ledamoten af Riksdagens Andra Kammare *Liss Olof Larsson*.

Visserligen föreslog Kongl. Maj:t vid 1890 års riksdag, att till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande måtte år 1891 afsättas 100,000 kronor — ett belopp, som föga öfverstiger en tiondedel af den år 1889 erlagda, till 950,000 kronor uppgående tullen å fläsk, och som understiger resp. en sextondedel och en tolfedel af den år 1890 och år 1891 till resp. 1,630,000 och 1,260,000 kronor uppgående fläsktullinkomsten. Men detta förslag om afsättning af 100,000 kronor, upprepadt vid de fyra nästföljande riksdagarne, kan näppeligen anföras som bevis mot det allmänna antagandet, att Konungens rådgifvare temligen skyndsamt glömt, att de »instämt» i de af H. Maj:t Konungen den 12 oktober 1888 uti statsrådet uttalade åsikter om den fördelaktigaste användningen af de genom lifsmedelsbeskattningen tillkomna öfverskottsmedlen. Och det är tydligt, att minnet här af var alldeles utplånadt åtminstone hos den bland statsrådets ledamöter, herr chefen för landtförvarsdepartementet, som i ett anförande i Andra Kammaren den 25 februari 1891 (Prot. I, 8, s. 43) yttrar:

»Jag skall försöka att bemöta reservanternas yrkande, men ber först att ett ögonblick få besvara den siste talaren*), som framförde deras sak.

*) Herr Sven Nilsson.

Jag skall börja med hans sista ord, nemligen att han icke ansåg rätt att till vårt försvar använda dessa medel, som de fattigare klasserna hafva lemnat. *Jag skulle kunna fråga honom, hvad han anser vara rätt att använda dessa medel till. Men det är icke fråga om det.*»

Om den fördelaktigaste användningen af öfverskottsmedlen har Hans Maj:t Konungen i sitt namnkunniga diktamen till en början och såsom allmän princip uttalat, att man med dem borde »bereda stadigvarande förmåner åt de klasser i samhället, för hvilka de nämnda skatteförändringarna äro mest känbara, äfvensom att på andra områden af skattelagstiftningen åstadkomma lättnader för de skattdragande», hvarefter högstendensamme, öfvergående till grundsatsens tillämpning, i främsta rummet, såsom »en fråga af den största betydelse för de mindre bemedlade i samhället», framhöll åtgärder för att bereda »ålderdomsförsäkring åt arbetare och med dem jemförliga personer. Att af de beredda nya skattetillgångarna afse medel till de statsbidrag, som kunna erfordras, i händelse en lagstiftning i det nu nämnda ämnet kommer till stånd, finner jag» — så lyda Hans Maj:t Konungens ord — »af omständigheterna väl påkalladt.» Att de genom lifsmedelsbeskattningen förvärfvade öfverskottsmedlen skulle böra användas för militära ändamål, såsom dåvarande krigsministern ett par år senare fann vara i sin ordning, ja sjelfskrifvet, derom icke allenast icke förekom någon antydning i Hans Maj:t Konungens yttrande till statsrådsprotokollet, utan står en sådan afsigt i den påtagligaste strid med anförandets hela anda och syfte.

Det är väl sant, att Kongl. Maj:t icke blott tvenne gånger, 1890 och 1891, framlagt förslag om försäkring för olycksfall i arbetet, samt 1895 förslag angående försäkring för beredande af pension vid varaktig oförmåga till arbete — hvilka samtliga förslag Riksdagen funnit oantagliga — utan vid riksdagarne 1890—1894 föreslagit, och att Riksdagen beslutit afsättande, under hvart och ett af åren 1891—1895 af 100,000 kronor till underlättande af arbetares olycksfallsförsäkring m. m., af hvilken fond, enligt uppgift i statsverkspropositionen till 1895 års Riksdag, »torde återstå sammanlagdt öfver 400,000 kronor», äfvensom att förlidet års Riksdag, ehuru Kongl. Maj:ts proposition om invaliditetsförsäkring blef förkastad, beslöt att under innevarande år skall afsättas ett belopp af 1,400,000 kronor »för försäkring för beredande af pension vid varaktig oförmåga till arbete». Men denna begynnelse till anskaffande af medel för det i främsta rummet nämnda bland de fyra ändamål, hvilka i Hans Maj:t Konungens yttrande till statsrådsprotokollet angåfvos såsom »särskilda önskningsmål» vid användningen af de från lifsmedelsbeskattningen härflytande öfverskottsmedel, torde väl få anses för ytterst obetydlig.

De två nämnda summorna, tillsammans omkring 1,800,000 kronor, öfverstiga med endast omkring 170,000 kronor tullinkomsten under år 1890 å fläsk, andra slag (ej rökt), och tullinkomsten å endast nämnda artikel under tiden från 1 juli 1888 till 31 oktober 1895, tillsammans omkring 6,400,000 kronor, utgör 1 million mer än tredubbla beloppet af de summor, som för arbetareförsäkringsändamål hittills äro eller under innevarande år blifva reserverade. Af denna jämförelse kan inhemtas, i hvilken mån regeringen låtit sig angeläget vara att förverkliga *den* plan, till hvilken grunddragen angåfvos i Hans Maj:t Konungens yttrande den 12 oktober 1888.

Med den mindre del af fläsktullens belopp, som blifvit reserverad för arbetareförsäkringsändamål, har man endast gjort en ytterst obetydlig, knappast nämnvärd början till anskaffande af medel för de af Riksdagen redan för tolf år sedan ifrågasatta åtgärderna. Jemförelsevis må nämnas, att i Danmark är stadgadt dels genom lagen af 9 april 1891 »om Alderdomsunderstöttelse til værdige trængende udenfor Fattigvæsenet», § 9, att staten tillskjuter hälften af kommunernas utgifter för ålderdomsunderstödet, dock ej öfver 2 millioner kronor årligen, dels i lagen af 12 april 1892 »om anerkendte Sygekasser», § 11, att statskassan årligen till dem lemna ett tillskott af *en half million kronor**).

I Danmark gifver således statskassan ut mer än 2 $\frac{1}{2}$ millioner årligen för arbetares och dermed jämförliga personers understödjande vid sjukdom och på gamla dagar. Härvid bör ej förbises, att statsbidrag å 2 millioner kronor för ålderdomsunderstöd förutsätter minst *samma* bidrag från kommunerna, att således 4 millioner årligen utgå för nämnda ändamål, detta i ett land med betydligt mindre än hälften af Sveriges befolkning (1890 hade Danmark, inräknadt Færöarne, 2,185,000 invånare). Derjemte torde böra besinnas, att kommunalbidrag för ålderdomsförsäkring hos oss väl lärer möta synnerligen stora betänkligheter. Kommunernas utgifter hafva på sex år ökats från 59,272,000 kronor år 1888 till 71,369,000 kronor år 1893; fattigvårdskostnaderna ha samtidigt stigit från 9,337,000 till 11,520,000 kronor; kommunernas skulder hafva vuxit från 144 till 182 millioner; dessa siffror tillåta näppeligen det antagandet, att kommunerna kunna åtaga sig bördan af ett nämnvärdt försäkringsbidrag. Under sådana förhållanden lärer vara nödigt, att statens bidrag blifver så mycket större, men ett mycket stort årligt bidrag af de årliga statsinkomsterna är ej under alla förhållanden möjligt, och för sådant fall är nödigt att hafva

*) I sjelfva verket lemna statskassan till sjukförsäkringen ytterligare bidrag, hvilka i förslaget till finanslag för budgetåret 1 april 1896—31 mars 1897 upptages till sammanlagt 10,600 kronor.

samlat under den goda, under öfverflödstiden. Härtill kommer en annan omständighet, som i ännu högre grad påkallar tillvaratagandet för försäkringens ändamål af de från fattigmans nya skattebördor härflytande öfverskotten. Så länge man nemligen ej funnit utväg att *närma* de påräknade verkningarna af en ålderdomsförsäkring till den tid, då den påbjudes — så länge dessa verkningar visa sig mycket aflägsna, är det näppeligen möjligt att för företaget väcka och vinna ett *sådant* intresse, som öfvervinner betänkligheterna och undanrödjer svårigheterna. Detta behöfver ej förklaras ensamt ur en den nuvarande generationens egoistiska likgiltighet för någonting, som ej skall bära frukt i dess tid, utan beror också, kanske företrädesvis, af en mer eller mindre tydligt tänkt tvekan att inlåta sig på en lagstiftning, som har en fjerran tid i sigte och skall verka under alldeles oberäkneliga och sannolikt från grunden nya förhållanden.

För att vinna nämnda syfte att låta ålderdomsförsäkringens verkningar inträda inom en tid, om hvilken, såsom föga aflägsen, den nuvarande generationen tilltror sig att göra sig någon föreställning, fordras samlade tillgångar, om hvilkas belopp det ej skulle hafva varit ur vägen att låta den år 1888 förordnade och, såvidt känt är, ej mycket sysselsatta komitén uppgöra beräkningar.

Denna komités uppdrag blef, såsom det senare af de två här ofvan anförda statsrådsprotokollen utvisar, att verkställa *utredning* och uppgöra *förslag* i de ämnen, som beröras i Hans Maj:t Konungens yttrande den 12 oktober 1888 — detta var hufvudsaken — och att jemväl utsträcka utredningen till sådana af Hans Maj:t Konungen icke särskildt angifna, men med föremålet för den förstnämnda utredningen gemenskap egande frågor, som må finnas egnade att främja utredningens allmänna syfte.

Detta »allmänna syfte» var, enligt Hans Maj:t Konungens ord, att »i tid öfverväga, huru de öfverskott i statsinkomsterna, som, under förutsättning att de skedda skatteförändringarna vidhållas, under årens lopp kunna motses, må fördelaktigast kunna användas», hvarvid »såsom särskilda önskningsmål» framstälde sig att kunna *bereda stadigvarande förmåner åt de klasser i samhället, för hvilka de nämnda skatteförändringarna voro mest känbara*, äfvensom att på andra områden af skattelagstiftningen åstadkomma lättnader för de skattdragande.

Härom är det således man ännu efter mer än 7 år väntar på *utredning* och *förslag*.

Hur långt arbetet å utredning och förslag hittills fortskridit är obekant. Af statsutskottets år 1892, med anledning af en i Andra Kammaren väckt motion, afgifna utlåtande i punkt 14 af betänkandet n:o 8, fick man

ej derom någon upplysning, och sedan dess har i saken ingenting förspotts, hvaraf möjligen redan för länge sedan kunnat dragas den slutsatsen, att den af Hans Maj:t i stora drag skisserade, åt en komité för utrednings och förslags afgifvande öfverlemnade, planen måhända blifvit — öfvergifven.

Under tiden hafva de motsedda nya statsinkomsterna flödat rikligen, inkomster, härrörande från skattepålägg som, enligt Hans Maj:t Konungens ord, »endast i underordnad grad voro framkallade af behof att bereda fylnad i statskassan för den närmaste tiden», och hvilkas fördelaktigaste användning då ansågs böra »i tid» öfvervägas. Tiden har gått och öfverskotten ha gjort sammaledes. Den af Hans Maj:t i tredje rummet nämnda frågan om »ytterligare lättnader i de på jorden hvilande grundskatter samt rustnings- och roteringsbesvären» har visserligen vunnit en fullständig lösning. Men för den i främsta rummet nämnda ålderdomsförsäkringen afsattes först i år 1,400,000 kronor — hvilket belopp *understiger fjerdedelen* af tullinkomsten sedan år 1888 å den enda artikeln fläsk, andra slag. I öfrigt hafva de nya tillgångarna uppslukats af »de löpande årliga statsutgifterna», för hvilka de, enligt Hans Maj:t Konungens ord, icke skulle, »under en normal utveckling af budgeten», behöfva tagas i anspråk.

Sju år efter det stora programmets datum, i ett ögonblick då vi stå inför ett ofantligt öfverskott, som den kongl. propositionen om statsverkets tillstånd och behof utvisar att man vill taga i anspråk för en fortsatt, *icke normal* utveckling af budgeten, är intet tvifvel vidare möjligt, att programmet af 12 oktober 1888 är fullständigt öfvergifvet: lifsmedelsbeskattningens afkastning skall äfven nu uppslukas af militära utgifter.

Men icke blott detta program är utplånadt. På samma gång kastar regeringen öfver bord hela den skattepolitiska delen af de åtagna förpligtelser mot folket, som i dagligt tal sammanfattas under uttrycket de *urtima löftena*; — den andra delen af dessa löften, de militära förespeglingarna, förtjenar sitt eget kapitel. Nu uppstår sålunda den frågan: vill Riksdagen samverka med regeringen, för att begrafva äfven de urtima löftena, efter det regeringen öfvergifvit Hans Maj:t Konungens program af den 12 oktober, hvori hon instämt? Denna motion väckes, för att på den frågan få ett svar, som ej kan missförstås eller olika tydas, ett svar som landet behöfver och har rätt att fordra före de i sommar stundande valen till Andra Kammaren.

I trontalet vid urtima riksdagens öppnande yttrade Hans Maj:t Konungen:

»Den finansplan, som i sina hufvuddrag skall Eder meddelas, afser att ersätta de bördor, som skola upphöra, genom direkta skatter, stämpelafgifter och i någon ringa grad genom med säkerhet påräknelig ökad afkastning af statsdomänerna.»

Det belopp, som skulle ersättas, var 6,700,000 kronor. Huru åter de nya utgifterna för försvaret — 3,696,000 kronor — skulle bestridas, derom förklarade herr finansministern att det ej var anledning att ingå i närmare utredning: i den delen stannade han vid de från 1892 års lagtima riksdag allt för bekanta »antydningarna».

I senare hänseendet fullständigade urtima Riksdagen i viss mån den med en alltför storartadt oegentlig benämning så kallade »finansplanen», i ty att Riksdagen (skrifvelse n:o 7, sid. 9) uppställde följande grundsatser:

att åtminstone till en början de af försvarsfrågans lösning orsakade utgifterna för försvaret icke täckas genom nya skatter på allmänna förbrukningsartiklar,

att, om också framdeles konsumtionsskatter i en eller annan form ej kunna undvikas, direkta och förmögenhetsskatter också böra anlitas; hvarvid påpekades att å de senare, särskildt arfskatten, ett öfverskott -- utöfver det i följd af försvarsfrågans lösning omedelbart uppkommande behovet — vore att påräkna för ytterligare försvarsutgifter,

samt att konsumtionsskatterna borde så anordnas, att de ej träffa sådana förbrukningsartiklar, *hvilka måste anses såsom nödvändighetsvaror.*

Hur denna plan fullföljts, derom vittnar tilläggsbevillningens och tullbeskattningens historia.

Visserligen yttrade statsministern i Första Kammaren den 10 mars 1894:

»— — — När regering och Riksdag antogo ett nytt härordningsförslag, som lade bördor, der de icke förut legat, och lättade der de förut hvilat, uttalade jag till statsrådsprotokollet den 23 september 1892, under instämmande af statsrådets samtliga öfriga ledamöter, att jag antog det de ökade skatter, som deraf kunde föranledas, skulle uttagas icke genom konsumtionsskatter utan genom direkta och förmögenhetsskatter. Det har antydts och det är sant, att regeringen icke gerna ser de förslag till tullarnas höjande, som nu föreligga, och skälet dertill är att, då den vid nyss

angifna tillfälle uttalat sin åsigt, hvilken sedermera upprepats och af Riksdagen godkänts, så anser den ock, att detta beslut bör lösas in. *De ord som då uttalades böra infrias.* Herr Reuterswärd har sagt, att han icke visste, hvad för en stor fråga, som förelåge hindrande. Jag upprepar det: det finnes en stor fråga som gör det: *det är det löfte, som regeringen och Riksdagen uttalat,* hvilket regeringen för sin del önskar se inlöst och som den hoppas Riksdagen skall inlösa.»

Statsministern vägrade således å *regeringens* vägnar att deltaga i ett löftesbrott och påvisade tydligt, att det beslut, som komme att fattas, innebure ett afgörande, huruvida ett sådant skulle af *Riksdagen* begås eller icke.

Mindre än ett år derefter tillstyrkte statsministern Kongl. Maj:t att på egen hand utfärda påbudet af den 5 januari 1895, som ökade spannmålstullen långt öfver den år 1894 ifrågasatta höjning, hvilken han i de nyss citerade ordalagen betecknat som ett löftesbrott. Och 1895 års Riksdag, som äfvenledes beslutit att öka spannmålstullen, har således också frångått det urtima skattelöftet att *nödvändighetsvaror* ej skulle ytterligare beskattas.

Det återstår blott ett steg att taga, för att så fullständigt svika oktoberprogrammet och de urtima löfterna, att af dem intet annat skall blifva öfrigt än det varaktiga minnet af motsatsen mellan de högtidliga försäkringarna och deras uteblifna uppfyllelse.

Vi antaga för visst, att i Riksdagen icke finnes en majoritet, som vill associera sig med regeringen i det förehafvande, hvarom statsverkspropositionen meddelar en så häpnadsväckande bekännelse. Och för att det måtte »i tid» blifva för landet klart, hur härmed sig förhåller, få vi föreslå,

att Riksdagen beslutar, att år 1897 till arbetareförsäkringsfonden skall, utöfver den af Kongl. Maj:t föreslagna summa, afsättas ett belopp af 8,400,000 kronor.

Anledningen, hvarför detta belopp ifrågasättes, är den, att derest Kongl. Maj:t år 1889 hade af Riksdagen begärt en afsättning å 1,400,000 kronor för det i Hans Maj:t Konungens yttrande till statsrådsprotokollet den 12 oktober främst angifna ändamålet, nemligen ålderdomsförsäkringen, och en sådan summa beviljats första gången för 1890 och sedermera för

hvarje år, den under de sex åren 1890—1895 samlade fonden skulle uppgå till 8,400,000 kronor.

Stockholm den 25 januari 1896.

A. Hedin.

<i>Magnus Höjer.</i>	<i>D. Persson.</i>	<i>Anton Hahn.</i>
<i>Joh. Er. Nordin.</i>	<i>A. G. Ericsson.</i>	<i>Lars Eriksson.</i>
<i>Adolf Aulin.</i>	<i>Johannes Svensson.</i>	<i>O. Walter.</i>
<i>E. Norman.</i>	<i>C. G. Thor.</i>	<i>C. J. Hammarström.</i>
<i>J. Persson.</i>	<i>Gustaf Ericsson.</i>	<i>John Olsson.</i>
<i>J. Bromée.</i>	<i>David Bergström.</i>	<i>A. F. Broström.</i>
<i>Fridtjuv Berg.</i>	<i>E. Eriksson.</i>	<i>Joh. Johansson,</i> <i>från Stockholm.</i>
<i>W. Styrlander.</i>	<i>J. Nordin.</i>	<i>J. A. Fjällbäck.</i>
<i>J. Mankell.</i>	<i>C. Wallis.</i>	<i>Oskar Eklund.</i>
<i>A. H. Göthberg.</i>	<i>S. J. Kardell.</i>	<i>Edvard Wavrinsky.</i>